

UCHWAŁA NR ..../...../2023

RADY MIASTA OSTROŁĘKI

z dnia ..... 2023r.

w sprawie ustalenia nazwy ronda w mieście Ostrołęka

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023 poz. 40, z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1.

1. Ustala się, iż rondo położone w Ostrołęce u zbiegu ulic Goworowskiej, Pomian i Brata Zenona Żebrowskiego nosić będzie **imię Królowej Bony**.

2. Szczegółową lokalizację ronda określa załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ostrołęki.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

UZASADNIENIE

Rok 2023 jest rokiem szczególnym dla Miasta Ostrołęki z uwagi na obchody 650-lecia nadania praw miejskich Ostrołęce. Nadanie rondy nazwy „Królowej Bony” będzie formą upamiętnienia tak ważnej postaci w historii Polski, a jednocześnie ważnej dla rozwoju gospodarczego i społecznego Ostrołęki.

Bona Sforza była drugą żoną Zygmunta I Starego Jagiellona. Urodzona w 1494r. (młodsza od króla o 27 lat). Wywodziła się z doskonałej politycznej szkoły politycznej. Zaślubiny „per procura” odbyły się w 1518r., w 1519 roku urodziła się córka Izabela, w 1520 roku syn Zygmunt August.

Obowiązki monarchini sprawowała wzorowo, w znacznym stopniu wyręczając i zastępując małżonka-króla. Wytrwale zmierzała do powiększenia władzy królewskiej, utrzymania dziedzicznych praw Jagiellonów do tronu litewskiego i polskiego oraz odbudowy skarbu królewskiego. *„Dążyła – jak pisał wybitny polski historyk Henryk Samsonowicz – do takiej reformy skarbu, który by mógł czerpać dochody nie tylko z dóbr ziemskich ale i z operacji kredytowych, lichwy i przemysłu.”* Doskonale rozumiała konieczność rozwoju gospodarczego oraz w pełni doceniała znaczenie pieniądza zarówno państwowego jak też i osobistego *„Gruntownie wykształcona – według Jerzego Besali, autora książki „Małżeństwa królewskie. Jagiellonowie” – zdawała się być wymarzoną królową, jej mowy łacińskie, wprawiały nawet intelektualne otoczenie w zdumienie, znajomość historii, prawa, matematyki, teologii przewyższała wielu uczonych mężczyzn. Całości dopełnia umiejętność tańca, gry na wielu instrumentach i jazdy konno na ukochanych przezeń polowaniach.”*

Po śmierci króla Zygmunta I (w 1548r.), królowa Bona otrzymała jako dożywotnie wiano wdowie starostwo niegrodowe w Ostrołęce. Osiadła na stałe w dworze ujazdowskim pod Warszawą powierzając dzierżawę starostwa Mikołajowi Wildze. Fakt, że lata 1526- 1563 to tzw. „złoty wiek” Ostrołęki było w znacznym stopniu zasługą królowej.

Sprytna, chciwa ale energiczna, rozumna i gospodarna – tak o niej pisała ostrołęcka historyczka Zofia Niedziałkowska – *dokładała wielu starań, ażeby powierzone jej dobra dawały jak najwięcej dochodu. Prowadziła politykę wysoce eksploatacyjną mimo to miasta i wsie rozwijały się coraz lepiej. Za jej rządów wzrosło znaczenie mieszczaństwa ostrołęckiego, które niejednokrotnie brała w opiekę. Ostrołęczanie odczuwali przychyłność Bony i często korzystali z jej poparcia, zwłaszcza gdy chodziło o zapewnienie sobie lepszych warunków gospodarowania. Szczególnie ważne było wsparcie królowej dla ostrołęczan w ich sporach z dzierżawcą Starostwa Mikołajem Wilgą. W ciągu zaledwie 6 lat kiedy Bona posiadała starostwo ostrołęckie podjęła kilkanaście decyzji na korzyść mieszkańców Ostrołęki. Zawarte one były przede wszystkim w dwóch dekretach wystawionych w 1552 i 1553 roku. m.in. za niesłuszne uznała obciążenie ostrołęczan robociznami rolnym ze względu na to, że są oni mieszczanami, obowiązek dostarczania piwa uznała za słuszne tylko wtedy, gdy ona sama będzie przebywać w Ostrołęce, podatek od starych kawalerów tzw. bykowe miał być opłatą na rzecz miasta, a nie skarbu. Również na korzyść mieszczan ostrołęckich rozstrzygnęła Bona spór z Janem Bagińskim dziedzicznym dzierżawcą młyna na Omulwi. Obydwa dekrety były*

wielokrotnie potwierdzone przez królów: Zygmunta Augusta, Stefana Batorego, Zygmunta III, Augusta III i Stanisława Augusta Poniatowskiego. Prawdopodobnie „za jej czasów” wybudowany został most na Narwi (wcześniej niż w Warszawie na Wiśle).

Ponieważ – jej zdaniem – dochody ze starostwa ostrołęckiego były zbyt małe, dlatego dążąc do ich zwiększenia, założyła po lewej stronie Narwi na południowy wschód od miasta na 10 wólkach miejskich folwark zwany Pomianem. Folwark ten zapoczątkował powstanie wsi o tej samej nazwie. W dokumencie z 1827r. występuje Pomian jako wieś parafii Rzekuń, będąca własnością rządową i posiadającą 6 domów oraz 36 mieszkańców. Po wprowadzeniu gmin w 1866r. Pomian znalazł się w gminie Rzekuń, w 1921r. liczył 95 mieszkańców. W 1936r. został włączony do Ostrołęki.

Historyk, a jeszcze większy jej popularyzator, Paweł Jasienica tak pisał o Bonie: *Objęte przez królową dobra natychmiast wstępowały w erę rozwoju. Bona wszechstronnie dbała o kulturę, wprowadzała nowe rodzaje upraw (słynna „włoszczyzna”), a jednocześnie budowała kościoły, osadzała przy nich proboszczów, w osiedlach troszczyła się o higienę. Polecała domy stawiać „pod sznur”, a nie jak kto chce, systematycznie sprawdzać czystość, opracowywać i przekładać sobie projekty upiększania i rozszerzania miast.*

Nadanie nazwy ronda będzie wiązać się z wydatkami finansowymi obciążającymi budżet miasta w zakresie oznakowania ronda tablicami z nazwą. Jest to zadanie gminne wynikające z art. 47a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1990 z późn. zm.).

